

Előjáró beszéd*

Kedves Olvasó,

ha már eddig is figyelemmel kísérted Marlon és Marion sorsát, jól tudod, hogy mielőtt a róluk szóló regény hőseivé válhattak volna: elkeveredtek az egyre növekvő káoszban, a szoba (az én szobám) irtózatossá válásában, s ahogy az idő telik-kimúlik, bizony feledésbe merül a róluk való szép emlék is. Az alábbi írásokból — melyeket most szíves figyelmedbe ajánlok — újabb adatokat és feltételezéseket tudhatsz meg halálukról. Találkozhatsz a Felügyelővel (*A felügyelő és a hangyák*), a szervezet benjáminjával, aki hőseinket egy lehetséges bűneset áldozataiként véli felfedezni, s aztán végigkutyagolhatod a lengyel piacot, kísérve Mariont (*Jóslat Marionnak*), mert az itt feltárt verzió szerint először Marlon tűnt el, s csak jóval később Marion (vagy talán arról van szó, hogy amint egymás számára eltűntek, egyben végérvényesen is), s végül az utolsó kis vers (*Szentmise*) az ismerősök, vélt barátok álszentmiséjére kalauzol, a gyászmise aurája, s a résztvevők megúszás-öröme, ami itt megkapó.

S most még, e rövid invitáció okán, az Előbeszéd megszokott rendjétől eltérve, válaszolok az általad, általam feltett kérdésre, hogy mivégre is e retrospektív előadás, a téma és szereplőink történeti hűségű rekonstruálása? Mégiscsak nevetséges — mondod —, vagy legalábbis anakronisztikus a mától való eltérés, úgy tenni, mintha hőseink halálát (eltűnését) követő évek meg sem történtek volna, illetve mindaz, ami történt, a múlttal való modellezés céljával történt volna. Olyképpen tűnsz föl — folytatod, látva rajtam az értetlenkedést —, mint a régi zene mániákusai, akik ósdi hangszerszörnyekkel (mit originalinstrumenten) a káprázat, s a csalás (ámítás) erdejébe kalauzolják minden félrevezetésre kapható hallgatóikat. S talán te sem átallanád kijelenteni — folytatod immáron dühösebben —, hogy eme retrospektív előadás az igazi, s fölébe emelkedik mindannak, amit — hölgyeim és uraim: ird és mondd — az utóbbi száz esztendő produkált.

Megható ez az aggodalom, nyájas olvasóm, s e meghatottság készlet arra, hogy válaszom ne legyen övön aluli, ne érintse mindennapjaink retrospektivitását, amiben egyébként én magam sem hiszek. Mindössze arra hívnám fel a figyelmet, hogy az általad felelegetett zenekarok mindama hangokat és ritmusokat lejátszzák, melyeket az utóbbi száz évünk előadói megpróbáltak kiretusálni a partitúrákból, s ha ez nem elég, mert egy hosszabb és okosabb magyarázatot vártál, akkor tegyél fel egy lemezt, mondjuk *Vivaldit Nikolaus Harnoncourttal* vagy a *Brandenburgi versenyeket* ugyancsak vele, vagy a *Mozart d-moll zongoraversenyét Bilsonnal és Gardinerrel*, hát igen, nem kell tovább sorolnom: ezek aztán dögösen szólnak, szarnak mindama manírra, ami a romantika óta a zenét próbálta helyettesíteni.

A befejezés előtt állva jogosan akadékoskodsz most tovább, kedves olvasó, mert mégiscsak mi célja ennek a nem túl elegáns, s minden porcikájában látványosan erőltetett Előbeszédnek? Talán a szövegben rejlő hiányosságokat pótolná, vagy döllyfős öndicséret volna, illetve éppen álszerénység, kedvkeltő vagy

* Részlet a Marlon és Marionból.

kedvelvevő, netalán a szerző ezzel próbálta kivonni magát a délutáni családi feladatok alól.

Bizonyára minden igaz, ami itten felsoroltatott, de elsősorban szeretetet kívánt ébreszteni a fentebbi fertályban említett zeneművek iránt, s a figyelmet ez átkos kor poétikus terményeiről Csokonai Vitézre fordítani, ki oly igen szerette az élőbeszédet.

Ez volna a vége — kedves olvasó — a röpke bevezetésnek, de így mégsem fejezhetjük be, mert ki venné ezek után a kedvet és bátorságot, hogy az alább következő versek olvasásába vesse magát, sőt Csokonainál nagyon megöriülne, hogy a következő oldalakat mostan olvasatlanul továbblapozhatja, ezért hát azt javasolnám, hogy térjünk vissza kis írásunk elejéhez, faljuk be újra az első bekezdést (végszó: „ami itt megkapó”), s ezt követően essünk neki a versezetteknek, az én csekély próbatételeimnek:

A felügyelő és a hangyák

*Drámai percek voltak,
bár senki nem feküdt még holtan,
a kéz, már megérintette a koltot.
Aztán az eső eleredt,
jobbra lökte a női,
balra a férfi tetemet.
— Megölték vagy elesett? —
kérdézték sebtében, kik arra jártak éppen.
— Felügyelő vagyok — fontoskodott
lökdelve egy kalapos —
a bűnüldöző szervezet megbízásából
a megoldást keresem,
s már sejtem vagy inkább tudom,
miképpen pusztult el
Marlon és Marion.*

*

*Fejjel a fal felé fordítva,
széttaposott sarkú sárcipőben,
mindketten büntetőpózban . . .
A hason, a karon, meg a lábon
hangyacsapat oson, bámul
a felügyelő közeli szemébe,
s valaki kiált: Utat-utat
emberek! Jöttem hetedhét
rét görnyedve, én vagyok a
Menyhért, barátom a Gáspár —
remegett-rezegett kezükben a hordágy.
— Cipi-cöpi, engedjenek
szép néző sereglet!*

*

A felügyelő sietve rohant az irodába,
s már az ajtóban kezdte ecsetelni az esetet:
Drámai percek voltak, minden bizonynyal,
a férfiak, Marlon és az a másik —
csak úgy lehetett — lihegett —,
fegyvert rántottak és harcoltak,
aztán az eső — hihetetlen —, de eleredt,
a tettes nyoma eltűnt, mert buszra ült, elmenekült . . .
Csak azt nem értem — hunyorgott a szemével —,
az a hangyacsapat a tetemekre hogy került.

Jóslat Marionnak

Nem draga! Nem draga!
Hús, szappan, gatyá!
Minyimum, nyolcvan, minyimum hús!
Üvegmosó, körömkefe, dugóhúzó,
pizsama, trikó, arcsimító
csodaszer, nem draga,
proba, proba dzsinkujem!
Madamm, madamm, ide!

Asszonyom, asszonyom, csak a kezemet,
azt figyelje! Itt a Marlon
hol a Marlon egy kis
galacsinná gyűrve a doboz alatt.
Megmutatom, tegyen rá
és visszakapja. Jaj, hol is van?
Most csalok, most csalok!
Ez játszik, ez nem játszik,
ez nyerő, azzal pedig vesz,
van is meg nincs, de megtalálja,
s a magáé lesz a duplája
annak, amit veszni hagyott.

Lelkecském, ne higgyen nekik,
én az igazságot kártyával vetem ki,
s a tenyeréből leolvasom.
Jöjjön drágám, szorítson
egy százast a mellemre, a szív fölé!
Jaj, már jó is lelkecském,
érzi a kicsike kezecske,
hogy mennyire zakatol a gép,
kidobja belőlem a jövőjét.
Már látok, . . . dugja közelébb a fülét!
Oh Marion, Marion, nem kell, hogy féljen,
a bőr öreg, csak a bőr-
öv a nikkelezett acélcsettall
összetartja derékban, hasnál a beleket,

*hogy ne forduljanak ki jártukban-keltükben,
ne düljön a falnak öklendezni, hányni,
mert a sátán is eltátja rusnya száját,
nekidől oszlopnak, fának és hány.
Öten vannak, s még farkuk sincs,
vagy nem látszik. Begyömösölték
a gatyába, ott púposodik.
Ömlik a pofájukból a dögös lé,
s közben csak ezt kiabálják:
Gázi! megbáztá az isten ezt a világot.
S a szobában hol Marlon lakott,
látom zajlik a dráma,
mintha kép lenne, körötte ráma,
egy férfi után kapdos három dáma,
aztán elalszik a lámpa . . .
Ennyit mutat nekem a százas.*

*Nem a szív öreg, Marion,
s nem öreg még az akarás,
csak a bőr, ami más.*

Szentmise

*Krisztusban szeretett testvéreim!
Mai szentmisénket
elhunyt Marlon és Marion
lelki üdvéért ajánljuk fel.*

Könyörögjünk!

*Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek!,
hogy a háromfejű fenevad
elfogadta tőlünk áldozatainkat,
S míg Marlon és Marion
földi porhüvelyét ropogtatta,
megkímélt minket
mérges harapásaitól.*

*Könyörögjünk testvéreim!
Bánjuk meg bűneinket!,
mert közülünk választatik
a mi Urunk következő falatja.
Fordítsuk arcunkat
a legnemesebb gazda felé!
Emeljük fel testünk kenyerét
és vériünk kelyhét!,
hogy a magasból hullhasson
a teremtő gyönyörűszép
fogai közé.*